...чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 152. - ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го СЕРПНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 19, 1965 No. 152. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 18-го серпня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

17-го СЕРПНЯ ЗАКІНЧИВСЯ СТРАЙК СПІЛКИ КОРАБЕЛЬНИХ ІНЖЕНЕРІВ згідно з бажанням президента Джансона, який рекомендував день раніше секретареві праці Вірцеві і голові АФП-КІО Міні до 18-го серпня вирішити справу цього страйку, що почався ще 16-го червня та спаралізував понад 100 кораблів торговельної фльоти в портах на східньому узбережжі. Президент запропонував нову розв'язку справи механізації кораблів, яка була одніею з причин страйку, і цю розв'язку прийняли і працедавці і затруднені. Секретар праці Вірц сказав, що всі прийнято рекомендації Президента.

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ГОМФРІ ГОСТРО КРИТИКУЄ ШЛЕЗІНҐЕРА за те, що написав у своїх спогадах про покійного президента Кеннеді, що він плянував звільнити державного секретаря Діна Раска зараз після виборів в 1964-му році. Гомфрі виступив проти дорадника президента Артура Шлезінґера в телевізійному інтерв'ю і сказав, що твердження Шлезінґера є шкідливе для ЗДА і є зломисне у відношенні до Раска, бо твердить віце-президент, Кеннеді ніколи не думав, що діяльність Раска є безрезультатна. На думку Гомфрі не про всі справи треба публічно говорити навіть тоді, коли правдиві. Вістку про звільнення Раска вважає віце-президент за неправдоподібну.

ЗДА ПІДТРИМУВАТИМУТЬ ЕКОНОМІЧНИЙ І СОЦІЯЛЬНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ, сказав президент Джансон в промові до амбасадорів Південної Америки з приводу 4-річчя від дня підписання статуту про Союз для Поступу в Пунта дель Есте в Уруґваю. Президент заявив: „Будемо формувати майбутність на засадах нашого союзу, бо інакше нас можуть поглинути заворушення, спричинені розпачем". Амбасадори щиро оплескували цю заяву Президента, який говорив, що хотів би свою домашню програму про величнє громадянство поширити і на країни Латинської Америки. Джансон обіцяв підтримку в економічнім об'єднанні Латинської Амеррики.

ПРОМИСЛОВА ПРОДУКЦІЯ В ЛИПНІ Ц. Р. ЗБІЛЬШИЛАСЯ НА 1.2 ВІДСОТКА і становила 143.6 відсотка в порівнянні з пересічною продукцією з 1957-1959 років, коли вона становила 100. Це значить, що продукція американських фабрик і копалень в липні цього року була майже на половину більша від тієї, яка була сім років тому. Збільшення промислової продукції вияснює ту обставину, чому цього року збільшуються запотребування на працю. Індекс промислової продукції в липні цього року був на 8 відсотків [illegible]к в липні минулого року.

С[illegible]ТИМЕ ЦЬОГО РОКУ РАТИФІКАЦІ[illegible]НОГО ДОГОВОРУ З СССР, хоч Сенатська Комісія закордонних Справ його затвердила. Цей договір про відкриття нових консулятів ЗДА в Совєтському Союзі і комуністичних консулятів у ЗДА потребує до затвердження більшости двох третіх голосів. В комісії була опозиція проти цього договору, бо деякі сенатори твердили, що не варта дозволяти СССР відкривати консуляти в цій країні, бо совєтські дипломати займаються шпигунством. Уряд побоюється, що Сенат може відкинути заключений договір, а цього не бажає собі Державний Департамент.

У СВІТІ

ДО АНГЛІЙСЬКОГО ПОРТУ ФАЛМУТ ПРИПЛИВ американський журналіст з Клівленду, Роберт Манрі, на моторовому вітрильнику довжини на 13 і пів стіп. Він їхав сам один і був на океані 78 днів, випливши на тому човні „Тінкербелл" з Лейк Ірі в Огайо 1 червня ц. р. Англійський військовий літак побачив його тиждень тому за 275 миль від Фалмуту, але в міжчасі настала на Атлантику буря і втрачено всякий контакт з відважним 42-річним журналістом-моряком. В дорозі зламалась йому керма і він вставляв резервову керму впродовж 36 годин. Шостикратно змивала його хвиля поза борт човна, але він завжди встигав видряпатися в нього назад. Внаслідку браку сну й різних пігулок він діставав галюцинації. 20.000 мешканців Фолмуту влаштували йому ентузіястичне прийняття, як тріюмфаторові. Всі кораблі й човни в порті трубіли в його честь, британські літаки кружляли над портом, а вся рада міська вітала його у парадних одягах. В тому містечку чекала теж його дружина з двома дітьми.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШАРЛЬ ДЕ ҐОЛЛЬ перервав літні ферії і прибув до Парижу, де він перевів двогодинну розмову з міністром культури, письменником Андре Мальро, який „приватно" їздив до Комуністичного Китаю і мав там довгі розмови з Мао Тсе-тунґом та іншими китайськими головачами. Про зміст звідомлення Мальро не подано ніякої вістки. Де Ґолль скликав теж на середу 18 серпня засідання ради міністрів, на яке прибули, перервавши свої літні відпустки, інші міністри.

БРИТАНІЯ ДІСТАНЕ ВІЙСЬКОВУ БАЗУ У ПІВНІЧНІЙ АВСТРАЛІЇ або в Новій Зеляндії, щоб не залишитись без ніякої далекосхідньої бази у випадку, коли б Сінґапур, який відділився від Маляйзії, проголосив „невтральність" чи, чого гіршого, не дістався під панування комуністів, які становлять поважну силу в сінґапурській китайській громаді. Британія має в Сінґапурі 50.000 війська, яким боронить Маляйзію проти аґресивних атак збоку Індонезії.

ІНДОНЕЗІЙСЬКЕ ВІЙСЬКО ПЕРЕСТУПИЛО КОРДОН пакістанського Кашміру й зайняло дві гірські місцевості. Це, мабуть, початок відплатної акції Індії супроти Пакістану за минулотижневий вмарш до індійського Кашміру кількох тисяч зодягнених по-цивільному пакістанських вояків. В столиці Індії Ню Делі 100.000 індійців демонстрували проти Пакістану і вимагали рішучої акції уряду.

НА ТАЙВАНІ (ФОРМОЗІ), З ПОЧЕСТЯМИ ПРИЙМАЛИ південно-в'єтнамського прем'єра, маршала летунства Нґуєна Као Кі, який тепер подорожує по різних далекосхідніх країнах, пропаґуючи створення антикомуністичного фронту вільних країн Далекого Сходу. Нґуєн Као Кі мав довгу розмову з лідером вільних китайців. Чіянґ Кай-шеком. З Тайвані він має від'їхати до Сіяму.

З КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ ВИЇХАВ ДО ЗДА Вільям Вайт, мурин, який 12 років тому відмовився вертатись до ЗДА з Китаю, куди він дістався був в полон. Вайт одружився з китайкою і має з нею двоє дітей, але теж мав уже досить комуно-китайського раю. З-посеред 21 первісних перекинчиків з Корейської війни — ще тільки чотири залишились по комуністичному боці.

Астронавти Гордон Купер і Чарлз Конрад 19 серпня починають 8-денний лет довкола Землі

Астронавти Чарлз Конрад (зліва) і Гордон Купер у своїх космічно - летунських одягах під час підготовних спроб до лету Джеміні-5 в Кейп Кеннеді на Флориді.

Кейп Кеннеді, Флорида. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація повідомляє, що астронавти підполковник Л. Гордон Купер і підкомандор Чарлз Конрад в четвер вранці 19-го серпня мають почати свій історичний лет довкола Землі, який має тривати 8 днів (192 години) і який має побити всі дотеперішні рекорди летів довкола Землі. Аеронавтична Адміністрація повідомила в середу, що запланований давніше лет цих астронавтів відбудеться, хоч над Пацифіком бушують тайфуни і хоч існує можливість, що над Атлантиком може виникнути тропікальний шторм. Та ці можливі перешкоди можуть спричинити те, що будуть переміщені кораблі й літаки, які є розставлені довкола Землі, щоб на випадок потреби рятувати астронавтів, якби вони мусіли приземлюватися. Аеронавтична Адміністрація повідомила, що лет кабіни Джеміні 5 має відбутися згідно з пляном. У вівторок і середу фахівці випробували кабіну Джеміні 5 та ракету Титан 2, яка має викинути астронавтів в найдовшу досі подорож довкола Землі. Також і астронавти Купер і Конрад у вівторок і середу приготовлялися до цієї незвичайної подорожі та контролювали машини й виконували потрібні вправи, щоб під час лету все йшло немов у годиннику. Заступник директора операцій в Кейпі Кеннеді Мерріт Трестон заявив, що тепер є менше напруження, як давніше бувало перед випущенням астронавтів, бо вже є більше досвіду в цих справах, є краще плянування на кожний випадок, коли б щось не функціонувало так, як треба. Головним завданням під час лету Джеміні 5 буде змагання летунів зблизитися до малого сателіта, який вони випустять із своєї кабіни під час лету довкола Землі. Два місяці пізніше, в жовтні ц. р., відбудеться лет кабіни Джеміні 6, під час якого астронавти будуть пробувати дістатися до ракети, що її випустять із Землі на 90 мінут вчасніше. Астронавти в кабіні Джеміні 7 кружлятимуть довкола Землі 14 днів. Джеміні 8 до Джеміні 12 будуть пробувати зустрітися з іншою кабіною та до неї пересідати. Останній лет програми Джеміні має відбутися в 1967-му році, а пізніше будуть відбуватися лети з програми Аполло, які мають завезти астронавтів на Місяць перед 1970 роком.

Відділи УНС Дітройту приготовляються до посиленої організаційної кампанії

Дітройт, Миш. — Уже навіть неповних десять місяців відділяє багатотисячну громаду членів Українського Народного Союзу від найважливішої події — чергової конвенції, що має відбутися в травні 1966-го року в Дітройті. Це вже належить до 72-літньої традиції УНСоюзу, що перед кожною його конвенцією ведуться передконвенційні й конвенційні кампанії для дальшого збільшення його рядів новими членами й ці організаційні акції поступово розгортаються також перед найближчою конвенцією. Важливою подією в цій програмі були піврічні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу міста Дітройту, що відбулися тут минулої суботи, 14-го серпня ввечері в залі Українського Демократичного Клюбу в приявності 38 репрезентантів 11 Відділів УНС з Дітройту, Гемтремку, Віндзору та Амгерстбурґу з Канаді. Наради відкрив і ними проводив голова Окружного Комітету Ярослав Базюк, звіт з праці склав Василь Папіж, пресовий референт, а головну доповідь виголосив головний предсідник УНС Йосип Лисогір, заторкуючи і з'ясовуючи головні проблеми і напрямні в праці УНСоюзу. Головний Уряд і Головна Канцелярія УНС — твердив Гол. Предсідник — навіть в останньому часі створили нові й небувалі передумови найкращого розвитку УНС: видано нові роди забезпечення із акцидентовим та терміновим включно, встановлено нові корисні вкладки на забезпечення, продовжено вік на забезпечення, збільшено суми забезпечення, постійно збільшується висоту виплачуваних дивідент, продовжено вік на забезпечення без лікарських оглядин, низькопроцентовими гіпотечними позиками для членів та на церкви, школи й народні доми збільшується постійно стан українського посідання, розгортається величезну культурно - видавничу та громадську активність, і все це робить УНСоюз основною і невід'ємною частиною життя і активности як кожного з нас індивідуально, так і нашої громади в ЗДА і Канаді, як цілости. Тепер слово і діло за місцевими діячами УНСоюзу, зокрема організаторами, секретарями та всіми іншими урядовцями місцевих Відділів, як і загалу членства. До головних їхніх завдань п. Й. Лисогір зарахумав: максимальна активізація Відділів, організація нових членів та збільшення сум забезпечення теперішніх членів: перевірка місцевої ситуації та накреслення і здійснення пляну поширення і поглиблення союзової активности в громаді, бо це в її найкращому інтересі. Цілий ряд практичних порад і вказівок для максимального розгорнення активности Відділів УНСоюзу на місцях подав приявний на нарадах обласний організатор Володимир Гірняк. Після доповідей відбулася оживлена дискусія з участю всіх приявних.

ЗДА ПОДАЛИ ПРОЄКТ ПРО ЗАБОРОНУ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ

Женева. — Голова американської делеґації на Женевській конференції роззброєння, Вільям Фостер, пред'явив на засіданні тієї 17-членної конференції в минулий вівторок 17 серпня ц. р. проєкт договору, який забороняє поширення атомової зброї на будь-котру неатомову державу. Той проєкт зобов'язує всі теперішні атомові держави не уділювати ніяких інформацій щодо осягнення атомової зброї ані не сприяти цьому в будь-якій мірі, та водночас, в іншій точці договору, зобов'язує всі неатомові держави не старатися дістати й продукувати атомову зброю. Цей проєкт договору відкриває можливість підписання його всіма державами, які тільки захочуть. У зв'язку з зголошенням цього проєкту нового атомового договору, президент Джансон склав у Вашинґтоні заяву з прославлюванням того проєкту, як „важливого кроку вперед" на шляху до міжнародного роззброєння в ім'я тривкого миру. Але водночас американська та інша західня преса не залишає сумніву, що той проєкт договору про заборону поширення атомової зброї не має ніяких шансів на успіх і тому не має ніякої практичної вартости. Совєтський Союз віддавна заявляє, що він не приступить до ніякого такого договору, поки ЗДА і Британія не відмовляться від своїх проєктів щодо атомової зброї в рямцях Атлантійського Союзу (НАТО), чи-то у постаті різнонаціональної надводної морської фльоти з атомовими ракетами „Поляріс", — як цього хочуть ЗДА, — чи-то у формі атомової сили, зложеної з далеколетних літаків, здатних перевозити атомові бомби, та атомових підводних човнів, — за британським проєктом. Совєти вбачають у тих проєктах допущення Західньої Німеччини „задніми дверми" до орудування атомовою зброєю і не приймають до відома запевнення, що все одно тільки теперішні атомові держави в НАТО, ЗДА, Британія і Франція, матимуть право „вета" проти користування атомовою зброєю. Совєти вимагають рішучої заяви, що Західня Німеччина ніколи й у ніякій формі не дістане атомової зброї ані не матиме доступу до неї. З другого боку — Західня Німеччина, яка, зрештою, не є членом тієї Женевської конференції, а також і деякі інші промислово високорозвинені держави, заявили, що вони тільки тоді зобов'яжуться не змагати до власної атомової зброї, коли дістануть ґарантію, що атомові держави боронитимуть їх проти агресора.

Луку Паламарчука зняли із посту міністра закордонних справ УССР

Київ. — Газета „Радянська Україна" з 13 серпня ц. р. і за нею інші київські т. зв. республіканські газети подали на четвертих сторінках в хроніці коротке повідомлення такого змісту: „Президія Верховної Ради Української РСР увільнила т. Паламарчука Луку Хомича від обов'язків міністра закордонних справ Української РСР у зв'язку з переходом на іншу роботу". Ніяких ближчих інформацій про цю очевидну відставку Луки Паламарчука не подано. Не згадано також ближче того посту, чи тієї роботи на яку він мав перейти.

Лука Хомич Паламарчук, народжений 1906 р. в сім'ї селянина на Вінниччині, став членом КПСС вже в 1928 році і аж 1949 р. закінчив історичний факультет Київського університету. Перед і під час своїх „історичних студій" працював у різних совєтських газетах, в тому у газеті „Советская Украина" і „Перець". В 1943-1952 роках був відповідальним редактором газети „Радянська Україна" і з цього посту перейшов в 1952 році на заступника міністра закордонних справ УССР і в 1954 році став міністром. Під час відбування Генеральних Асамблей ОН приїздив кожного року до Ню Йорку, як голова делеґації УССР. Його виступи обмежувалися до того, що він або „підтримував" справи і пропозиції піднесені загальносовєтською делеґацією, або допомагав членам „всесоюзної" делеґації лаяти ЗДА й інші західні держави. Виконуючи слухняно призначену йому Москвою ролю Лука Паламарчук ніколи і ні в чому не обстоював прав Української ССР на безпосередню репрезентацію в Об'єднаних Націях чи хочби на втримування безпосередніх дипломатичних взаємин між Українською ССР й іншими державами світу.

Дві тисячі осіб взяло участь у святкуваннях Союзового Дня у Дітройті

Дітройт, Міш. — Кругло дві тисячі осіб взяло участь у святкуваннях Союзового Дня, який відбувся тут минулої неділі, 15-го серпня пополудні, в парохіяльному городі недалечко Пандіяку. Програма Дня складалася з двох частин, офіційної і розвагової. Офіційну частину започаткував коротким словом голова Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, що був організатором цього Дня Ярослав Базюк. Головну промову про ролю і значення УНСоюзу виголосив його головний предсідник Йосип Лисогір. Із „Словом до громадянства" виступила відома американсько - українська діячка радна міста Дітройту, яка в цьому році кандидує на перевибір на цей пост, Маруся Бек. Із промовами - привітаннями виступали місц. парох о. д-р Володимир Ґавліч, ЧСВВ, голова місцевого Відділу УКК ред. Михайло Бажанський, головний контролер УНСоюзу Іван Іванчук, головні радні УНСоюзу Олена Олек та проф. Мирон Куропась і обласний організатор УНСоюзу Володимир Гірняк. Програмою проводив, представляючи промовців, пресовий референт Окружного Комітету Відділів УНСоюзу та відомий місцевий діяч Василь Папіж. На закінчення офіційної частини програми приявні однодушно схвалили приготований пані Марусею Бек лист до президента Л. Джансона, схвалюючи його політику рішучости проти комуністичної агресії у В'єтнамі та в Домініканській Республіці й пригадуючи йому долю та боротьбу за волю українського й інших поневолених червоною Москвою народів. Після офіційної частини програми відбулася її мистецька і розвагова частина.

ЦІЄЇ СУБОТИ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Керґонксон. У найближчу суботу, 21-го серпня, в рямках щотижневих культурно - розвагових програм виступлять з концертом скрипаль проф. Володимир Тритяк, якому на фортепіяні акампаніюватиме пані Лідія Бульба, та молода наша піяністка Хризанта Зубрицька. Програма відбудеться, як звичайно, в концертовій залі „Веселки" після вечері. По концерті — танці при звуках оркестри „Амор".

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

УККА ЗАКЛИКАЄ ВШАНУВАТИ ПАМ'ЯТЬ О. Д-РА А. ВОЛОШИНА

Ню Йорк. — Екзекутива УККА звернулася із закликом до української громади в ЗДА вшанувати пам'ять кол. Президента Карпатської України о. д-ра Августина Волошина в 20-річчя його трагічної смерти.

Саме в цьому році минає 20 років від того часу, коли в Празі НКВД арештувало й замучило одного з основоположників українського державного відродження в Карпатській Україні, організатора „Просвіти" і Президента Карпатської Української Держави в 1939 році о. д-ра Августина Волошина.

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ВІДКЛАДЕНО НА СІЧЕНЬ 1966

Брюссель, Бельгія. — Центральна управа СУМ подала до преси повідомлення такого змісту: „З уваги на технічні труднощі, що виникли в зв'язку з підготовчими працями Конґресу, ЦУ СУМ рішила перенести дати VIII-го Світового Конґресу СУМ з місяця серпня 1965 року на місяць січень 1966 р. Восьмий Світовий Конґрес СУМ відбудеться за проголошеною вже раніше програмою в двох частинах: перша 14-16 січня 1966 на „Тарасівці" в Англії; друга: 29-30 січня 1966 в осідку КУ СУМ Канади в Торонто, при вул. Крісті 83."

НОВЕ ЧИСЛО „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА".

Літтлтон, Колорадо. — За гол. редакцією Л. Винаря появилося нове подвійне число „Українського Історика" ч. 1-2, (5-6)) за 1965 рік, Органу Українського Історичного Товариства.

В цьому числі надруковані праці: Олександер Оглоблин: Проблема державної влади на Україні за Хмельниччини й Переяславська Угода 1654 року; Наталія Полонська-Василенко: До історії України XIX століття; о. Іриней Назарко: Знаменне письмо козаків до Папи Римського; Любомир Винар: Огляд історичної літератури про початки української козаччини; Ігор Каменецький: Стан дослідів і публікацій в ділянці історії німецької окупації України в другій світовій війні; В. Ю. Кисілевський: Статистичний опис Галичини з 1840 року; Лев Биковський: Юрій Іванович Липа, 1900-1944; Михайло Шляхтиченко: До історії Директорії Української Народної Республіки; Роман О. Климкевич: Герби Підляшшя і Полісся; Олександер Домбровський: За нову схему підручників античної історії, Марко Антонович: Неопублікований лист О. Я. Кониського. Далі йдуть рецензії, хроніка і бібліографія.

Число появилося в книжковому форматі і нараховує біля 100 сторінок друку. Друк журналу перенесено до Мюнхену в Німеччині.

У ТОРОНТІ ПОМЕР ІНЖ. О. СЄЦІНСЬКИЙ

Торонто, Канада. — В четвер 5 серпня ц. р. тут помер на 77-ому році життя інженер Осип Сєцінський, колишній старшина Українських Січових Стрільців й учасник визвольних змагань, дійсний член НТШ і заступник голови Канадійського НТШ, активний член торонтського відділу Українського Технічного Товариства в Канаді. Похорон відбувся 7 серпня ц. р. із церкви св. о. Николая в Торонті на цвинтар Проспект. Українці у вільному світі

ДАНИЛО А. ЗАГАРІЯ В СКАДІ КЕРІВНИКІВ МАНІТОБСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Вінніпеґ, Ман. — Проголошена міністром освіти провінційного уряду Манітоби листа керівників-ґовернорів Манітобського університету включає також прізвище українського канадійського діяча Данила А. Загарії. Це вже вдруге Д. Загарію покликують до цього діла в освітній справі провінції. Перший раз був покликаний Загарія до Ради ґовернорів Ман. університету ще в 1962 р. Д. А. Загарія є власником фірми „Телбот Ріялті" при Мейн вул. у Вінніпеґу та є активним діячем вінніпеґської громади.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ЩО МАЄ МОСКВА, ТЕ КИЄВУ — ЗАСЬ!

В Україні немає не лише спеціяльних інститутів і технікумів, що готували б фахівців та керівників побутового обслуговування (кравців, годинникарів, шевців, фотографів, працівників хемічної чистки та фарбування) — немає навіть таких факультетів при інших інститутах, — пише 23 липня Я. Богорад у „Радянській Україні".

Тим часом у Москві існує технологічний інститут, що випускає таких фахівців. Я. Богорад несміливо запитує: „А чому б не створити в Україні філію Московського інституту, якщо вважається недоцільним організувати цілий інститут?"

ОРГАНИ ПАРТІЙНО-ДЕРЖАВНОЇ КОНТРОЛІ

Від комбайну до хлібоприймального пункту — всюди мають діяти органи партійно-державної контролі, — пише 23 липня в своїй передовиці редактор „Радянської України".

Як приклад, він показує колгосп ім. Кірова, Білозерського району на Херсонщині та колгосп ім. Шевченка, Новосанжарського району на Полтавщині. Дозорці, активісти партійно-державної контролі тут уважно стежать за перебігом польових робіт, створили пости охорони врожаю.

РІЧНИЦЯ СМЕРТИ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО

24 липня минув рік, відколи помер Максим Рильський. В день смерти на Байковому цвинтарі в Києві письменники поклали на могилу поета вінок живих квітів.

„Літературна Україна" з 27 липня пише: „Квітнуть м'якими барвами на могилі квіти. Шумлять над могилою вікові клени. Горить на білому мармурові скромний напис: „Максим Тадейович Рильський".

ЧОВНИКОВИМ СПОСОБОМ

Цього літа перевезення зерна державі у Криму організували по-новому, так званим човниковим способом, — розповідає в "Радянській Україні" з 24 липня водій А. Доценко. — Практично це робиться так. Трактор буксирує причепи до комбайнів. Після завантаження зерном їх доставляють на дорогу. Водій завантажує свою автомашину з бункера комбайну, чіпляє дві повних причепи і вирушає на тік. Поки мій автопоїзд перебуває в дорозі чи на розвантаженні, трактор подає порожні візки до комбайну. Я повертаюся, завантажую автомашину, беру причепи — і знову в путь.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

По похилій дошці

Перший виступ нового американського амбасадора в Об'єднаних Націях, Артура Ґолдберґа, був присвячений дуже конкретній і дуже прозаїчній справі — фінансової екзистенції Об'єднаних Націй, загроженої велетенською заборгованістю їх членів, особливо ж Совєтського Союзу, який завинив до каси ОН понад 62 мільйони долярів. СССР відмовився заплатити будь-що на так звані мирові місії ОН, переведені без згоди Ради Безпеки ОН, — всупереч постанові Міжнародного Трибуналу, що всі такі місії, схвалені Генеральною Асамблеєю, леґальні й зобов'язують фінансово всі членські держави. ЗДА домагалися, щоб у відношенні до СССР застосувати точку 19 чартеру ОН, яка каже позбавляти права голосу членські країни, які завинили до каси ОН більше, як сума дворічних членських внесків. Спір довкола цієї справи спаралізував всю минулу сесію Генеральної Асамблеї. Тепер Уряд ЗДА проголосив устами Артура Ґолдберґа, що Америка рахується з неможливістю перевести через Генеральну Асамблею позбавлення голосу СССР і тому, визнаючи надалі правильність тієї 19-ої статті чартеру ОН та закономірність мирових місій ОН, не буде наполягати на застосування тієї точки чартеру до Совєтського Союзу.

У декларації, відчитаній Ґолдберґом, мотивується те становище З'єднаних Держав бажанням вможливити Об'єднаним Націям їхню дальшу діяльність, проте нема сумніву, що ця зміна американського становища вказує на два головні аспекти: успішність совєтської тактики шантажу та — водночас — безпорадність і безсильність Об'єднаних Націй. Заява Ґолдберґа мусіла викликати вдоволення в одній тільки Москві. І Москва зареаґувала негайно так, як завжди реаґує на кожну свою виграну: домагаючись ще більших поступок. Прийнявши до відома заяву Ґолдберґа, совєтський представник в ОН, Платон Морозов, зараз же погасив надії наївних, що ось тепер Совєти виявлять свою добру волю й великодушно самі вже без примусу, вплатять до каси ОН якусь поважну суму. Морозов заявив виразно, що Совєти не заплатять ані сотика, поки не дістануть „ґарантії", що ніхто ніколи не буде покликатися на ту 19 статтю чартеру ОН. Діставши одну велику моральну й матеріяльну сатисфакцію, Москва хоче ще другої: офіційного визнання збоку Заходу, що чартер Об'єднаних Націй не має і не матиме значення...

Деякі коментатори виправдують становище Америки потребою „гнучкої" політики, яка вимагає рахуватися з теперішньою „дійсністю" в Об'єднаних Націях, де є вже стільки „невтральних" членських держав, що сидять на двох стільцях, або й тільки на одному комуністичному стільці, що годі перевести поважну постанову проти СССР. Але ствержування такого факту з „реалістичним" висновком із нього є водночас ствердженням, що Об'єднані Нації зводять себе, як цього лякався їх генеральний секретар У Тант — до ролі дискусійної трибуни, без можливости і навіть без амбіцій вирішувати будь-яку міжнародну проблему. Звести ОН до такого рівня — це власне й було ціллю Москви, яка саме задля тієї цілі застосувала понад 100 разів своє „вето" в Раді Безпеки. Коли нема колективної фінансової відповідальности за існування ОН, коли нема пошани до їхнього чартеру й коли затратилась первісна ціль Об'єднаних Націй — то залишилась тільки фірма, бо добру ідею загирила Москва. І тому Об'єднані Нації котяться по похилій дошці до упадку.

Культобмінна диверсія

Існує собі в Східньому Берліні каґебівська експозитура, що з „Комітету за повернення на батьківщину" переіменувала себе останнім часом на „Совєтський комітет культурних зв'язків із співвітчизниками за кордоном". В складі цього ж комітету існує, як окреме його „відділення", „Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном" з фіктивним осідком у Києві, де нібито видаються друковані таки ж у цьому самому Східньому Берліні „Вісті з України", призначені для комуністичної пропаґанди між українською еміґрацією у вільному світі.

В підзаголовку цієї ж газетки підкреслюється, що вона є виданням „Товариства культурних зв'язків" і в різного роду проголошеннях вона вихваляється, що першим завданням і Товариства і його видань є „вірна і правдива інформація" передусім про розвиток української культури в Українській ССР, про її „розцвіт і досягнення". Проте, на сторінках „Вістей з України" української культурної тематики малувато, а друковані там статті, повідомлення, хроніка — усе підлите відповідним пропаґандивним сосом.

Але ж найправдивішим свідченням про справжню мету й завдання східньоберлінського „Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном" можуть бути видавані цим же „товариством" брошурки, розсилані останнім часом із Східнього Берліну на всі відомі большевикам адреси українських еміґрантів.

З культурою, такою чи іншою культурною роботою чи й хочби навіть з культурною пропаґандою ці книжечки нічого спільного не мають. Усе це ординарні пашквілі на українські визвольні змагання, на українську національну еміґрацію, на невигідних большевицькій Москві окремих українських осіб на еміґрації. Опрацьовані всі ці брошурки, кольпортовані масово внаслідок скасування поштових обмежень адресатам у ЗДА, як свідчить їх зміст, співробітниками московського КҐБ на підставі сфабрикованих цим же КҐБ матеріялів, доносів і фальшивих свідчень.

Останніми із таких пашквілів це видані наприкінці 1964 і з початком 1965 року і друковані не в Києві, але таки, як доводить шрифт, в Східньому Берліні, брошурки „'Отченаш' джентльмена", „Кати сховались за океаном", „Коли навіть ріки говорять" та інші. Перша з них написана нібито відомим підсовєтським поетом Андрієм М'ястківським. Дві другі — це репортажі, статті совєтських пропаґандистів і „відкриті листи" навернених нібито на „комуністичну віру", колишніх „буржуазних націоналістів". Усі вони сповнені описом вигаданих страхіть — душогубств, масакр, злочинів, що їх спричинниками нібито були „петлюрівці", „бандерівці", „упівці" в 1917-1920 рр. і потім, під час другої світової війни. Вигаданими фактами й числами, переяскравленням і перебільшенням подій всі ці видання носять виразний характер каґебівської продукції. Погромницьким змістом цього роду публікацій Москва хоче відвернути увагу світової й української опінії від спричинених нею самою народовбивчих масакр і злочинів на Україні і в багатьох інших країнах, включених насильно в склад СССР.

Для „Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном", що ставить собі за мету нібито „культурну діяльність" і побивається всіма силами за поширення т. зв. культобміну з українською еміґрацією у вільному світі, ці видання дуже характеристичні: вони доказують, що це „товариство" є наскрізь аґентурною установою, „культурні" завдання якого зводяться виключно до диверсійно-шпигунської роботи.

Д-р Б. Олесницький

ПРОБЛЕМА ЛІКАРСЬКОГО ДОРОСТУ

Відкриваючи останній З'їзд Делеґатів Українського Лікарського Товариства Північної Америки, д-р М. Зарицький зачитав довгу листу (26 осіб) українських лікарів, які впродовж останніх двох років померли у вільному світі. Це хоч і природне, але сумне і пригноблююче явище — тим більше, коли неодин із тих, що відійшли у вічність, був ще направду в силі віку і передчасна його смерть це не тільки трагедія для його найближчої родини, але також незаступна втрата для української громади, для якої не є байдуже, коли з її середовища назавжди відходять повноцінні професіоналісти, часто меценати і добродії різних громадських установ.

А втім, з лікарями справа тим гірша, що на місце тих, які відходять, ледви чи можна надіятись швидкого приходу відповідної кількости нових, молодих українських лікарів.

Не диво, що справа лікарського доросту і поповнення постійно і невблаганно ріднішаючих рядів українських лікарів стала предметом спеціяльної уваги та журби керівних кругів української лікарської спільноти, які віддавна здають собі справу з великих труднощів, які існують на відтинку нових українських лікарських кадрів у вільному світі, а спеціяльно на терені ЗДА і Канади, де лікарські студії є не тільки довгі і виснажливі, але й дуже коштовні, а селекція кандидатів до медичних шкіл, яких є розмірно замало, — є дуже гостра — так, що до медичних шкіл можуть попасти тільки ті, які з найвищими оцінками закінчили всі 4 роки т. зв. передмедичного коледжу.

На практиці дістається так, що студенти передмедичних коледжів, навіть ті талановиті і пильні, які без ніяких труднощів закінчують всі чотири роки студій, не мають жадної ґарантії, що їх приймуть на властиві медичні студії, хібащо вони мають щастя очолювати список випускників. Як дошкульно відчувається брак місця у медичних школах свідчить факт, що тут, на сході країни, на 1200-1500 подань кожна медична школа може щороку прийняти тільки 80-120 кандидатів. Усі інші з тих, що з успіхом закінчили передмедичні коледжі, мусять шукати собі іншої життєвої кар'єри — н. пр. як вчителі біології у середніх школах, або після доповнення біологічних студій та одержання мастерського диплому чи відтак докторату — можуть розраховувати на досить профітну кар'єру у широкій системі науково-дослідних інститутів чи навіть викладати біологічні або споріднені предмети (хемію, мікробіологію, гістологію, анатомію і т. п.) у коледжах а навіть і в медичних школах, до яких їх кілька років тому не прийнято як студентів.

Ті, що їм не пощастило дістатися до американських чи канадійських медичних шкіл, мають можливість шукати медичної едукації за кордоном, у першу чергу в численних медичних факультетах різних країн Европи.

Хоч студії медицини в европейських університетах тривають пересічно 6 років, тобто для того, хто закінчив тутешній передмедичний коледж, на 2 роки довше ніж тривали б його студії тут, то всеж кошти европейських студій є щонайменше на половину менші, а прийняття до університету для кандидатів із закінченим американським чи канадійським передмедичним коледжом нормально не натрапляє на більші труднощі. В деяких европейських університетах приймають на медицину аплікантів із закінченими двома роками американського передмедичного або біологічного коледжу і в тому випадку можна заощадити два повні роки студій.

Тоді, коли удержання студента медицини, включно з оплатою за школу, виносить в ЗДА около 300 долярів місячно, то студії в европейських медичних факультетах разом із коштами прожитку, не виносять більше, як 100-150 долярів місячно, а в деяких краях, як н. пр. в Еспанії, ще менше.

Коли мова про медичні студії в Европі то ясно, що зроджується питання про те, які є вигляди зглядно які є труднощі для тих, що після одержання докторату медицини в такій чи іншій европейській країні (за вийнятком держав поза залізною заслоною) вертаються до ЗДА, щоб тут виконувати лікарську практику. Дошкульна недостача лікарів у ЗДА, медичні школи яких не всилі заспокоїти постійно зростаючого запотребування багатої країни на лікарів і яка з конечности імпортує ніби на додаткову едукацію і спеціялізацію лікарів з Філіпін, Кореї, Ливану чи різних країн Південної Америки, які відтак виконують працю по лікарнях, — змушує медичні стейтові комісії визнавати важність закордонних медичних дипломів під умовою, що лікар із таким дипломом здасть спеціяльний державний іспит для лікарів із закордонними студіями і в цей спосіб наче нострифікує свій диплом. В останньому часі уряд ЗДА настільки йде на руку докторантам европейських медичних факультетів, що вони зараз після докторської промоції ще на терені держави, в якій закінчили студії, можуть у найближчій американській амбасаді скласти письменно цей хоч нелегкий, але стандартний іспит для випускників закордонних медичних шкіл і в цей спосіб набути всі права на „інтерншіп" у шпиталях в ЗДА.

Після закінчення „інтерншіпу", тобто однорічної обов'язкової загальної шпитальної практики, яку в ЗДА мусить відбути кожний молодий лікар, лікар з европейським дипломом мусить розглянутися за стейтом, в якому хоче скласти стейтовий іспит (медікел стейт борд екзамінейшен) і дістати ліцензію на виконування лікарської практики. Під оглядом вимог до лікарів із закордонними дипломами стейти дуже різняться між собою. — Є такі стейти, що допускають до стейтового іспиту після одного року інтерншіпу (н. пр. Ню Йорк) а інші вимагають разом трьох років практики в американських шпиталях (н. пр. Ню Джерзі), що дає молодому лікареві обов'язкову нагоду до спеціялізації в такій чи іншій ділянці медичного знання шляхом ще двох або більше років шпитальної резидентури. Ці резидентури є, звичайно, непогано платні.

Стейтовий іспит на право лікарської практики — це вимога, яка обов'язує не тільки лікарів із закордонним дипломом, але доречі всіх лікарів — з тим, що в останньому часі лікарі американських медичних шкіл частинно ще під час студій а відтак зараз після інтерншіпу складають не стейтовий, але т. зв. державний іспит (нешенел медікел борд), — який дає їм ліцензію на лікарську практику на всій території ЗДА, тобто у всіх стейтах.

У висліді лікар із закордонним дипломом, який здав стейтовий лікарський іспит і одержав ліцензію на право практики в даному стейті, своїми правами різниться від лікаря з американським дипломом хіба тим одним, що не може свобідно переноситися на практику зі стейту до стейту. Бажаючи розпочати практику в іншому стейті, він мусить одержати на це окремий дозвіл, який дається йому шляхом міжстейтового „реціпріоцітету" або в деяких стейтах через повторення стейтового іспиту.

Ще до вибуху 2-ої світової війни американські лікарі неначе до Мекки їздили до Европи для удосконалення своїх лікарських вмілостей, а медичні осередки Відня, Берліну, чи Парижу втішалися тоді світовою славою і там а не деінде зроджувалися найновіші концепти модерної медицини. І хоч сьогодні ситуація докорінно змінилася а світовий

(закінчення на стор. 3-ій)

Проф. д-р Ю. Шумовський

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА І АФРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ

Німеччина, мавши колись маленькі колонії в Африці: Того та Камерун, і втративши їх після першої світової війни, нині повертається знову до Африки, хоч не з імперіялістичними та колоніяльними намірами, але з великим економічним впливом. Розвій фінансово-економічних впливів Західньої Німеччини з кожним днем зростає на території Чорного Континенту. Численні представництва Західньої Німеччини, різні торговельні фірми та представництва, банки й військові місії опанували майже всі новостворені держави Африки. Величезна і світової слави західньонімецька фірма і концерн Круппа вже глибоко запустила коріння в Африці. Так, в державі Берега Слонової Кости, фірма Крупп почала будівництво величезної целюлюзно-паперової фабрики, в Конґо (Бразавіль) будує фабрику цементу. В державі Малі Крупп вже збудував модерну продукцію масла з оріхів „каріте" та будує різні устаткування, доки, тощо. В Судані ця фірма збудувала фабрику обшивного матеріялу а в Абессинії фабрику цементу. Крім будови фабрик в різних країнах Африки, Крупп ще й імпортує до цих країн різні матеріяли та сталеві вироби, машини, тощо. Ось недавно в Анґолю достарчила ця фірма чимало льокомотив, доставляє рейки. В Ґвінею, Малі та Судан вислано багато тягарівок, паромів, кранів, автоцистерн та інших машин і виробів.

Західня Німеччина займає друге місце, після ЗДА, в доставах різного виду зброї та військових матеріялів до Африки. На цей рік, наприклад, вислано всього на 167,0 мільйонів марок. В Ніґерію та в Танзанію Західня Німеччина постачає літаки, а в Малгаську республіку навіть військові кораблі, враз з уже вишколеним персоналом і обслугою. Треба згадати, що в Західній Німеччині проходять військовий та технічний вишкіл сотні африканських та малгаських молодих людей. Численні групи військових та технічних інструкторів, дорадників з Західньої Німеччини, розкинуті по всій Африці. Ці представники Бундесвери працюють як специ в Єгипті, Ґвінеї, Танзанії, в Ніґерії та в багатьох інших державах Африки. Так, наприклад, в Ніґерії, німецькі спеціялісти створили вже поважну летунську збройну силу, це саме вони творять і в Лібії та в Судані. Сучасне ґвінейське військо завдячує свій вишкіл німецьким військовим інструкторам, так що навіть відвідавши цю країну західньо німецький міністер оборони фон Гассель висловив похвалу військовій техніці і навчанню ґвінейського війська.

Такий зріст і розвій технічної й економічної допомоги Західньої Німеччини молодим африканським державам дуже позитивно впливає в справах політичного життя і оформлення цих молодих держав і рівночасно є наче муром, та певним чинником у боротьбі з впливами на ці країни комуністичних держав.

Німеччина створила організацію так звану „Німецька служба розвою", щось на вподобу американської організації „Корпусу миру", з якої вже більш як 500 осіб працює в Африці а на наступний рік їх чисельність має зрости до 2000 осіб. Між іншим, як оповідають представники африканських держав, де колись були колонізаторами німці, африканський нарід не зле згадує німецьких окупантів в порівнянні з французами чи бельгійцями і тому з великою охотою та з пошаною приймають до себе нових німців з Західньої Німеччини, ідуть їм назустріч та радо користають з їх технічної, економічної та моральної допомоги і порад.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ГЕРОЇ МУЧЕНИКИ І ГЕРОЇ ПЕРЕМОЖЦІ"

З увагою, признанням та вдячністю прочитав я в „Свободі" ч. 147, статтю п. Степана Риндика, яка своїм змістом відважно та переконливо насвітлює питання святкувань річниці Крут. Всі ми знаємо, що 29-го січня 1918-го року під Крутами на Україні загинули мученичою смертю триста наших молодих київських студентів, витятих безжалісно червоними москалями. Найкращою учителькою життя для всіх народів є минула історія. Якщо історія нашої минувшини, її славні діла чи помилки, мають причинитися до того, щоби поправити те, що було зле, і що спричинило нам неволю, тоді історичні факти повинні бути насвітлювані правдиво, якщо бажаємо включити до будови нашого народнього життя молодь, яка нашу минувшу історію хотіла би пізнати тільки в правді.

Одною з наших народних помилок, які практикуємо по нинішній день, є перекручування історичних фактів, оправдування чи звеличування минулих помилок. Тільки народ, який має відвагу признатися до помилок і який виявить добру волю поправити їх, може рахувати на прощення Боже, на відзискання пошани в чужинців та мати надію на кращу будучність.

Наша історія записала багато славних подій, але є в ній і багато лиха. Дух прокляття незгоди, гордість, брак віри та амбіціонерство, які довели до втрати власної держави, є і нині такі сильні і так жорстоко придавлюють наше народне життя, що ні минулі народні трагедії, ні гекатомби жертв крови, ні страшні терпіння нашого народу в недавній нашій історії в змаганнях за волю не навчили нас цінити ті жертви та любити себе, як також прокляття незгоди не залишило нас, коли на арені світу як дар за терпіння нашого народу на рідній землі з'явилася світла постать мученика Верховного Архиєпископа та Кардинала Йосифа Сліпого, як зоря надії в нашому тяжкому народному положенні.

До таких неоправданих історичних фактів треба зачислити щорічне святкування трагедії Крут. Крути — то наш біль, то наш сором за тих, які його спричинили, то є тодішніх державних провідників, які в своїй нездарності у веденні державних справ мали відвагу післати наш квіт, наших молодих дітей-студентів на певну смерть. Чи годиться звеличувати Крути як геройство, як наші Термопілі, та виховувати на неправді наші молоді покоління і вимагати від них пошани до нашої історії, чи до нас, їхніх батьків.

Щороку, коли в січні приходить річниця Крут, тоді нехай жалісно б'ють всі наші церковні дзвони та кличуть нас всіх до Божих храмів на покутну молитву за Крути та інші помилки, а буде то найбільше чесне і відповідне відсвяткування наших трагічних річниць, як щире бажання правди, як надії на привернення Божої опіки над долею нашого поневоленого народу.

о. Р. Ганас

Магоні Ситі, Па.

В статті „Герої - мученики і герої - переможці" С. Риндик закликає до всебічного обговорення поставленого питання, щоб знайти правду.

Чесно виконали свій обов'язок наші герої під Крутами! Слава Їм!

Хтось сказав: Нарід має такий провід, на який заслужив.

Всі історії з тим, як воно було і що воно було, до того і після того, хто винен, чи не винен, блідну перед масштатом смерти тих, що „душі положили за друзів своїх".

Не турбуймо їх Святі Останки без могили і хреста, а збудований в наших серцях пам'ятник, звеличуймо їх, аж прийдуть світлі дні і вшануємо поляглих на крутянських просторах.

Коли б ми Крутам відмовили на віки вічні заслуженої пошани, так і цілу Визвольну Війну, бо ми на кінець її програли, треба скреслити з нашої історії. Це роблять наші вороги.

„Кров пролита для величної мети, не засихає. Тепло її все теплим буде в душі нації, все відограватиме ролю непокоючого, тривожного ферменту, що нагадує про нескінчене і кличе на продовження розпочатого" — пише Симон Петлюра. І це ми повинні пам'ятати, коли дебатуємо про Крути...

В. Сімянців

Вашингтон, Д. С.

ПРО „СВОБОДУ" В НОВОМУ ФОРМАТІ

З кінцем липня ц. р. „Свобода" змінила свою зовнішню форму і достосувала до американських зразків. Мимо кількох згадок самої редакції, не появилось відгуків читачів. А шкода, бо за часопис відповідає не лише редакція та УНС, але й спільнота, для якої ця газета видається.

На нашу скромну думку, зовнішня зміна добра, економічна та справляє позитивне враження на читача. Але проведена зміна найлекша, а ми читачі, чекаємо на ту відповідальнішу й тяжчу зміну нашої „Свободи": зміну напряму й змісту „Свободи". Ми не погоджуємось з заявою редакції, що вона не буде міняти своєї лінії та основної цілі, бо останній рік „Свобода" не виконувала того, що задеклярувала в своїй передовиці 27 липня 1965. Така зміна дасть нам змогу читати багатший і різноманітніший матеріял, де будуть висловлюватись різні погляди, навіть, цілком протилежні, так як це ми читаємо в американських газетах. На сторінках тих газет ми читаємо критику або похвали різних достойників і самого президента держави, ми читаємо протилежні оцінки подій різних журналістів, ми читаємо відгуки читачів. Це примушує людину думати і кристалізувати свої власні погляди. Ми хочемо, щоби наша редакція містила голоси читачів, навіть тоді, як з поданим змістом не погоджується, так як це роблять американські редактори. Це не значить, що ми хочемо читати анархічну макулятуру, як також не хочемо автократично підібраного однобічного вузькопартійного матеріялу. Наша спільнота росте духово та міцніє організаційно, тому часопис мусить теж рости обсягом і змістом, подаючи багатий науково-інформаційний та виховуючий матеріял. Виховання української спільноти в дусі найкращих демократичних і соборно-державницьких ідеалів не перечить а гармонізує із засадами американської Конституції і це треба використати.

Макар Каплистий

Роземонт.

Х. Довгалюк

ВЕСІЛЛЯ В КРИВІЙ ЛУЦІ

(2)

І остання передвесільня подія — це саме приготування до весілля і критика. Приготування йде гладко, все на спілку. Весілля, про яке буду розповідати, було призначене на Зелені Свята, а музики мали бути найкращі, щоб так грали, як „ніде ще так не грали", а то може втяти лише Адам. Він, за словами свах, найліпший на всю Волинь, Поділля і околиці, і тому про Адама розкажу окремо, бо в цім місці мушу сказати слово про критиків.

Сватання — в селі надзвичайна новина і воно, село, говорить. Кажуть, що там було таке прийняття, якого ще світ не бачив. А знаєте, чому таке багацьке сватання було? Не знаєте? Ну то я вам скажу, (тільки хай то буде між нами); бо, Терешко і його донька не рівня Прадунам! То мусіли аж так шмарувати, щоб віз не скрипів!..

З такими твердженнями друга група критиків не погоджується і починається „дискусія". Але не злобна, не уїдлива, а така, як кажуть, домашня, бо всі готуються на весілля і прошені і не прошені і ті, що хвалять, і ті, що гудять.

Приготування до цього весілля, для мене, автора цих рядків, стало історичною подією, бо я перестав бути „мамусиком". В „первородному дитинстві" мама кликали мене „мамусин"... „Ах, синуньо, ах моє мамусине"... — завжди щебетали мама, щоб попестити. А сестри перекрутили то на „мамусик". І, я, знаєте, ріс, вже у вуса пушаться, а мене все кличуть „мамусик". То мене дражнило, але рятунку не було.

Аж за тиждень по сватанні, приходить до нас Іван, він мій сатрієшний брат, і каже, що я буду „старшим" боярином. Мені пошили нове вбрання, як належить бояринові, сестри зробили з добірного шовку букет (вони світилки, і я перестав бути „мамусик", а дістав титул боярин, „наш боярин". А як ми ходили до церкви на пробу, щоб гарно вийшов шлюб, то сестри розказали мамі, що коло мене дуже крутилися „старші" дружки і світилки, і ще щось там казали. І ще, пригадую, казали, що я виглядав дуже гоноровo, як той, що несе прапор на параді. То дуже подобалось мамі, її очі зайшли росою радости, але вона вже не притулила „старшого боярина" до грудей, як завжди робила, а все ж промовила: „моє мамусине"...

Від того часу, як я став боярином, я ніколи не розлучався з молодим, а за місяць часу перед весіллям, ми пішли згодити музики. Мав грати Адам і ніхто інший. Він мешкав далеко за селом, на хуторі. Ми йшли пішки, перескакували різні рівчаки і струмочки, що протікали від ярів, бо там ще не зовсім розтаяв сніг. Іван скакав першим, а я за ним. Аж тут ми прийшли до ширшої річечки. Іван тільки „скок" і по тім боці. А я зробив „скок" майже на середину рівчака... Але то не було трагедією. Ми виляли воду з моїх чобіт, викрутили панчохи і пішли в дорогу. Вітаючись з нами Адам, навіть не зауважив, що боярин підмочений.

Розмова з Адамом була коротка. Іван дав „завдаток", мають грати всі музики; дві скрипки, два клярнети, трубка, тенор, баритон, бас і, само-собою зрозуміло, барабан. Договорились, коли приїхати за музиками і пішли, бо молодий не мав часу.

Я в перше побачив зблизька Адама - музику, про якого говорять, що він чарівник. Він щось знав і мав в собі якусь більшу силу, як всі інші люди. Бо, коли він ходив по пасіці, то говорив до бджіл, і вони мали його за свого і не кусали. Він від них мед забирав, а бджоли лише кружляли навколо нього. Інколи, якась бджілка, видно з мудріших, сяде Адамові на ніс, йде пішки аж до ока, щоб заглянути, чи то той Адам, що все знає і знову летить... І люди казали, якби то був не Адам, а звичайний смертельник, то він спух би за годину, так би його бджоли покусали. Це перша признака, що Адам, може хвостика не мав, але чари мусів знати...

Друга признака: Адам грав не так, як всі інші музики. Він так грав, що його скрипка говорила, сміялася або плакала разом з молодою, давала тон співати коровайницям, світилкам, дружкам і всьому весіллю. Адам навчився грати, як був молодим хлопцем. Ходив на весілля, слухав, приглядався, як підстрибує по струнах смик і потім сам зробив скрипку і почав грати. Спочатку скрипка і пальці були непослушні, не впадали в тон з чуттям його музичного серця, але згодом вже виходило.

(Далі буде)

ПРОБЛЕМА ЛІКАРСЬКОГО ДОРОСТУ

(Закінчення зі стор. 2)

центр медичної науки перейшов до Америки, де на наших очах відбувається небувалий прогрес модерного лікарського вміння, яке при допомозі найновіших технічних устаткувань добивається неймовірних лікувальних успіхів, а американські медичні школи втішаються славою і найвищим престижем, то всеж в американському суспільстві ще з вчорашнього дня залишилося чимало сантименту та пошани до лікарів европейських шкіл. З другого боку европейські медичні факультети, які ще недавно були найкращими в світі, доволі хутко вилизалися із ран, що їх завдала їм війна і так, як їхні країни повернулись до нормального життя, яке, як ось у Західній Німеччині, інколи межує із новим розцвітом.

Нема сумніву, що у площині науково-дослідного капацитету европейські школи стоять позаду американських і ледви чи мають вигляди відзискати свій втрачений примат. — За те, — а знаємо це з особистого досвіду та обсервації молодих лікарів, які в характері інтернів чи резидентів працюють по американських шпиталях, — їх вартість, як учбових і вишкільних установ, коли оцінювати її на підставі їх праці — тобто по молодих лікарях з европейськими дипломами, — є в загальному дуже задовільна і зовсім не інферіорна в порівнянні з продуктами американських медичних шкіл. Коли порівнювати загальну професійну сильветку і фахову вартість молодих лікарів американських та відомих европейських шкіл, які відбувають практику в американських вишкільних шпиталях, то хоч і є між ними деякі різниці, як вислід відмінної едукативної системи, хоч і в одних і других медична школа заакцентувала інші вартості, з якими вони починають своє благородне лікувальне знання, то все ж і одні і другі — порівнюючи особи еквівалентного інтелектуального кваліtету, — є достатньо підготовані до високих вимог і завдань лікарської професії і, коли дальше слідкувати за їх долею, то одні і другі — залежно від їх особистої вартости і снаги — вміють дійти до найвищих щаблів лікарської кар'єри.

Для прикладу згадаємо про численних молодих українських лікарів, які з повоєнними европейськими дипломами з іміґраційною хвилею прибули до ЗДА і Канади, а тепер, як визначні клініцисти і професори, викладають у тутешніх медичних школах і приносять добру славу українському імені та тим европейським університетам, що були для них „Альма Матер".

На підставі всіх цих міркувань та спостережень можна заключити, що наші молоді люди, які бажають благородне лікарське звання зробити кар'єрою свого життя і яким не пощастило або не щастить попасти до одної з тутешніх медичних шкіл, не повинні знеохочуватися невдачею, але всетаки подумати про можливості медичних студій в Европі. Загально відомі і повні академічних традицій університети Зах. Німеччини, Австрії, Швайцарії, Італії, Еспанії чи скандинавських країн з їх повноцінними медичними факультетами, хоч переповнені власними студентами, звичайно не відмовляють гостинности кваліфікованим американським студентам, з яких мають деякі девізові користі.

Кошти студій в европейських університетах куди менші ніж в ЗДА, включаючи сюди навіть проїзд літаком на довгі літні вакації, щоби побувати 2 - 3 місяці дома та евентуально літньою працею заробити дещо на студії. Наприклад, поворотний білет на чартерований студентами літак із Швайцарії до Ню Йорку і назад коштує лише 220 долярів.

Всі ті речі ми згадуємо в надії, що найдуться такі завзяті і відважні молоді студенти, які, бажають сягнути по щось велике і варте посвяти, не дадуть себе невдачею відіпхнути від життєвої мети, але спробують за океаном досягнути того, чого їм відмовлено тут — можливости студій у медичній школі.

Провід Українського Лікарського Т-ва вважає, що українську студентську молодь треба заохочувати до медичних студій і давати їй в тому напрямку компетентну пораду та моральну і матеріяльну допомогу. З тією метою при Головній Управі УЛТПА створено Референтуру Лікарського Доросту, яку очолює д-р Любомир Явний та яка буде реєструвати всіх українських студентів медицини і дентистики у вільному світі з бажанням служити їм інформаціями та порадою а також пропаґувати серед української молоді благородне звання лікаря, як життєву ціль. При УЛТПА під теперішню пору організується „Стипендійний Фонд ім. д-ра М. Панчишина", який, починаючи від слідуючого року, буде приділювати стипендії потребуючим українським студентам медицини і дентистики американських, канадійських та европейських медичних шкіл. Можна сподіватися, що конкурс на ті стипендії буде проголошений в українській пресі вже з початком 1966 року. Вже тепер приходять до Головної Управи УЛТПА численні прохання і запити в справі стипендій, але покищо фондів на цю шляхетну ціль ще немає.

Українські лікарі, занепокоєні недостатнім приростом лікарських кадрів у вільному світі, плянують різними засобами клопотатися про те, щоб їх ряди, які щороку рідшають, поповнювалися новими професійними силами, щоби під дбайливим дорадчим і моральним впливом нашої лікарської організації виростала нова надійна зміна молодих українських лікарів - громадян.

● **Туніський уряд старається** дістати закордонну допомогу для виведення її 200 найбідніших сел із стану анахронічного примітивізму. У тих селах мешкає пів мільйона арабів, до яких ще не дійшла сучасна цивілізація.

● **В мініятюрній монакійській „республіці"** продовжується спір між її володарем, князем Райніє ІІІ та великим багатієм, грецьким кораблебудівничим Аристоклем Онассісом. Князь закидає Онассісові, що той не допускає до модернізації монакійських влаштувань. Онассіс має 520,000 уділів по 20 дол. усіх підприємств в Монако і є насправді власником м. і. касина гри в Монте Карльо.

ТІ, ЩО ПІДНОСЯТЬСЯ ДО НЕБЕСНИХ ВИСОТ

У „Свободі" з 14-го серпня ц. р. надруковано зворушливу статтю М. Я.: „До небесних висот" про дівчину-одиначку Тетяну, яка колись ховалася під ліжко, щоб не йти до дитячого садочка, бо не любила „сестри-учительки в чорному одягу", а опісля, пізнавши свою опікунку ближче та при відповідній заохоті з боку батьків, сама вступила до манастиря Сестер Місіонарок у Стемфорді, щоб і самій піднестись „до небесних висот", присвячуючи себе і своє життя службі Богові, своєму народові та своїм ближнім. Свято-Покровський Манастир СС. Місіонарок Покрови Матері Божої візантійсько - українського обряду був заснований у Стемфорді нашими Владиками Константином Богачевським і Амвросієм Сенишиним у 1944-му році. Під цю пору СС. Місіонарки ведуть дівочу академію в Стемфорді, цілоденну школу в Перт Амбою, дитячий садок і реколекційний дім для дівчат у Філядельфії та вакаційну школу у Вилимантику. На фото: Митрополит Амвросій Сенишин зі СС. Місіонарками. Сестри в білих рясах є по обітах, а в чорних рясах — новачки ще без монаших обітів.

Мистецький шлях Михайлини Ольшанської-Стефанович

Окружна Рада Відділів Союзу Українок Америки в Шикаґо і гурток Книголюбів в Шикаґо приготовляють на початок осіннього сезону Виставку картин і Авторський вечір малярки - поетеси Михайлини Ольшанської - Стефанович. У зв'язку з запланованою імпрезою хочемо подати любителям мистецтва декілька інформацій про цю небуденну постать сучасного мистецького світу. Михайлина Ольшанська-Стефанович, — це визначна малярка з широким засягом тематики й різнородних жанрів цього мистецтва. В літературі виявила себе як перекладач поетичних творів — шедеврів світової літератури. Вона теж непересічна піяністка. Важко в рямцях короткого репортажу вмістити творчість мисткині, яка наполегливою працею над вродженими талантами осягнула великі успіхи, а в образотворчому мистецтві зайняла чільне місце. Подаємо лише декілька важливіших етапів з її творчого шляху.

Підставу мистецької освіти дістала мисткиня від професора Івана Скрутка, відомого маляря і вчителя рисунків у Дівочому Інституті в Перемишлі. Він помітив у молоденької учениці непересічний хист до рисунків і почав навчати її приватно. По закінченні середньої освіти молода адептка образотворчого мистецтва продовжувала науку малярства у Львові. Її вчитель, — це професор Станислав Батовський, визначний маляр - баталіст. В той самий час був теж його учеником покійний вже сьогодні маляр - баталіст д-р Іван Іванець. Одружившись з д-ром І. Стефановичем жила Михайлина Ольшанська - Стефанович у Миколаєві над Дністром, де її чоловік був лікарем. Тоді приходить один з найважливіших етапів на шляху її образотворчої освіти. В гостинній хаті пп. Стефановичів перебував проф. мистець Петро Іванович Холодний і через чотири роки під його проводом вивчала малярка процеси творчости. Він розвинув її вроджене зацікавлення образотворчим мистецтвом Сходу (византійське, сирійське, єгипетське, арабське) та його впливом на українське малярство. В тому ж часі працювала малярка над іконописанням і графікою та творила свої композиції виконані темперною, іконописною технікою. Переїхавши до Львова, працювала дальше під проводом Холодного в його робітні, а теж вивчала реставрацію бразів у Національному Музеї ім. Митр. Шептицького під проводом кустоша І. Свєнціцького і проф. Пещанського, виконувала різні рисункові праці для музейних видавництв. Рівночасно почала навчання кореспонденційним шляхом в Парижі.

Повдовівши в молодому віці, лишила малого сина під опікою своїх батьків, а сама виїхала до Парижу, де завершила студії розпочаті кореспонденційною дорогою дипломом професора рисунків нижчого і вищого ступеня. По повороті з Парижу жила у своїх батьків у Хирові, приготовлялася до ностріфікації диплому та виковала замовлення ректора Богословської Академії, теперішнього кардинала Кир Йосифа Сліпого та директора філії української гімназії, покійного недавно о. д-ра Михайла Залеського ікони для каплиць. Відома і дуже цінна її праця з того часу, — це „Подвижники Унії".

Друга світова війна перекреслила всі пляни на майбутнє й переселила малярку на еміґрацію. В Кракові працює вона над ілюстраціями книжок. В Німеччині (Бамберґ, Реґенсбурґ) стала членом Союзу Вільних Мистців та брала живу участь в мистецьких виставках, здобуваючи дуже прихильні оцінки німецької критики. Стала теж членом Клюбу Американського Червоного Хреста, за посередництвом якого дістазала замовлення на портрети американських достойників.

Перші виставки її праць відбулися у Львові, а пізніше в Празі, Римі, Неаполі, Софії, Шикаґо (Світова Виставка в 1933 році). На еміґрації: Мюнхен, Бамберґ, Реґенсбурґ; в ЗДА — Ню Йорк, Шикаґо, Філядельфія, Дітройт; в Канаді: Торонто.

В останньому часі працює Михайлина Ольшанська-Стефанович на літературному полі, перекладаючи помистецьки поетичні твори світової літератури з мов німецької, французької та англійської на українську. Твори українських поетів (О. Теліга, Є. Маланюк, Б. Бубчак і ін.) перекладає на мови французьку й німецьку. В малярстві далекий Схід мав великий вплив на її творчість, в літературі це зацікавлення спонукує її до прекрасних перекладів поетів далекого Сходу сизої давнини.

Цей короткий й дуже поверховний перегляд мистецького шляху Михайлини Ольшанської - Стефанович все ж таки віддзеркалює її сильну індивідуальність. Хотяй обставини її життя були важкі (передчасна смерть мужа і втрата єдиного сина під час другої світової війни) вона незаломилась, а все своє життя працювала з повною посвятою сил і енергії, та вложила цінний вклад до скарбниці нашого мистецтва й культури.

Віримо, що шикаґівська громада численною участю на імпрезі засвідчить свою пошану та признання заслуженій мисткині.

Уляна Терлецька

КИЇВСЬКИЙ СУВЕНІР

Після тривалої перерви мені знову пощастило побувати в Києві, — розповідає інженер Ю. Кулеша в „Радянській Україні" з 24 липня. — На пам'ять про це я хотів придбати значок з видом якогось пам'ятника чи визначного місця столиці України. Ні значка з видом Володимирської Гірки чи Хрещатика немає . . .

Натомість, що пропонують покупцям — це значок з відбиткою будинку верховного совєту УССР.

ГОРОХ З КАПУСТОЮ

23 липня до Києва прибули учасники мистецької самодіяльности Чернівецької области — „в переддень возз'єднання Північ. Буковини з радянською Україною", — повідомляє кореспонд. РАТАУ в часописі „Радянська Україна" з 24 липня.

Яка ж програма цих концертів? Кореспондент подає: „У програмі концертів — українські, російські, румунські, молдавські народні пісні і танці" . . .

З'їзд українців з Комарнянщини і Рудеччини відбудеться наприкінці серпня

28 і 29-го серпня 1965 відбудеться на „Верховині" в Ґлен Спей, Н. Й. з'їзд земляків з округи Комарно-Рудки, при чому комітет радо привітає на з'їзді гостей з інших сусідніх округ. Цей з'їзд буде місцем зустрічі уродженців згаданого терену, на якому кілька місяців 1918-1919 років був кривавий змаг українських вояків 7-ої і 8-ої Бригад УГА за Українську Державність з ворожими збройними польськими відділами.

В тих кривавих змаганнях впало чимало цвіту нашої молоді, і пам'ять про наших героїв в боях в 1918 і 1919 рр., в боях під Бродами 1944 р., в боях відділів УПА живе в серцях комаранців. Учасники З'їзду згадають визначних борців: Федя Черника, сотника УСС-ів, Клима Утриска, пор. УГА, Зиновія Тершаківця, команданта відділу УПА та важко пораненого підполк. М. Ліщинського (з І-ої У. Д.) який залишився інвалідом. Крім згаданих в пресі замордованих комуністами-москалями в тюрмі в Комарні 1941 коло 30 осіб, замордованого в тюрмі в Самборі б. посла М. Роґуцького, буде згаданий і сотник УГА М. Ліщинський, який безслідно згинув у большевицькій тюрмі в Дрогобичі. На далекому Сході помер в 1951 р. арештований большевиками Єпископ в Перемишлі, д-р. Гр. Лакота, родом з Голодівки (біля Комарна).

Згадати прийдеться на з'їзді і про заслужених громадян з повищого терену, відомих культурно-політичних діячів: б. послів о. С. Онишкевича і Гр. Тершаківця та оо. В. Петрика, декана А. Ковальського, С. Кульчицького, Я. Косоноцького і о. П. Голинського, який живе в Европі, та інших заслужених громадян.

За загинулих в боях учасників наших Визвольних Змагань і визначних померлих громадян буде відправлена на оселі в неділю 29-го серпня Панахида. Атракцією на з'їзді буде влаштована виставка кількох соток світлин з цієї округи. Комітет сподівається, що всі колишні мешканці згаданого району вважатимуть конечністю взяти участь у з'їзді та приготовити матеріяли для видання історії Комарнянщини. У зв'язку з цим належить негайно зголошувати свою участь на з'їзді до комітету на руки: Dr. R. Kos, 873 22nd St. Philadelphia, Pa.

● **Три землевласники, сусіди посілости російської амбасади в Римі**, заскаржили ту амбасаду, що вона — вони твердять — порушила закон, який забороняє в цілій отій „зеленій" околиці ставити мешкальні доми. На терені, приналежному до російської амбасади, збудовано два мешкальні будинки для службовиків амбасади. Совєтський амбасадор твердить, що його посілість є екстериторіяльною і не підлягає італійським будівельним законам, яких, зрештою, він не знає.

ГОЛОВНА РАДА НАУКОВИХ ТОВАРИСТВ ІМ. ШЕВЧЕНКА — НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗДА та ІСТОРИЧНО-ФІЛОСОФІЧНА СЕКЦІЯ

ділиться з Членами та Громадянством сумною вісткою, що 15-го серпня 1965 року помер на 80-му році життя

†

Д-р Володимир ТИМОШЕНКО

дійсний член НТШ, б. професор Українського Технічно-Господарського Інституту в Подєбрадах та Стенфордського університету, визначний науковець-економіст, автор численних праць та публіцист.

Похорон відбувся 17-го серпня 1965 року в Пало Алто, Каліфорнія.

В. Й. П.

ВІДДІЛ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ „САМОПОМІЧ"
і
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ" в НЮАРКУ, Н. Дж.

діляться зі своїм Членством та всім Громадянством сумною вісткою про смерть довголітнього Голови Відділу і Члена--Основника та Голови Ради Директорів Кредитівки

†

бл. п.

Д-ра ВОЛОДИМИРА БЕМКА

що наступила дня 15-го серпня 1965 року.

●

Вельмишановній Родині, складаємо найглибше співчуття.
УПРАВА ВІДДІЛУ ОУА „САМОПОМІЧ"
і
ДИРЕКЦІЯ ФЕДЕРАЛЬНОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ „САМОПОМІЧ"
в НЮАРКУ, Н. Дж.

КОМІТЕТ В-ВА „БЕРЕЖАНИ" в НЮ ЙОРКУ

з великим смутком сповіщає всіх Бережанців та цілу Українську Громаду про смерть свойого Голови

†

сл. п.

Д-ра ВОЛОДИМИРА БЕМКА

який помер в неділю, дня 15-го серпня 1965 року на 76-му році життя.

Сл. п. д-р Володимир Бемко більшу частину свойого життя присвятив праці для Українського Народу, а зокрема Бережанщині.

ПАНАХИДИ будуть відправлені у вівторок 17-го і в середу, 18-го серпня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин-Литвин в Нюарку, Н. Дж.

ПОХОРОНИ відбудуться в четвер, 19-го серпня 1965 року о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя, відтак на цвинтар Hollywood Memorial Park в Юньйон, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

●

Достойній Родині висловлюємо щире співчуття.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

з глибоким смутком повідомляє, що в неділю 15-го серпня 1965 року, помер

†

проф. д-р ВОЛОДИМИР ПРОКОПОВИЧ ТИМОШЕНКО

Дійсний член УВАН, дійсний член НТШ, професор УВУ, професор кол. Української Господарської Академії в Подєбрадах, професор і почесний президент Українського Технічного Інституту в Ню Йорку, професор Стенфордського Університету в Каліфорнії.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ЙОМУ!

●

Управа УВАН у США висловлює щире співчуття Рідні і Близьким Покійного.

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Наукові конференції в травні 1965 року

В травні відбулось дві пленарні конференції Академії, на яких виступали видатні українські вчені молодшої генерації. 1-го травня звичайний професор Гарвардського Університету Омелян Пріцак зробив доповідь „Дата постання „Слова о полку Ігоревім"; 31-го травня професор Колюмбійського університету Ігор Шевченко мав доповідь: „Поема про іконоборців у псалтирі Атонського манастиря Пантократора".

Конференції секцій та комісій були такі:

9 травня — засідання Правничо-економічної секції з доловіддю проф. Я. Зозулі: „Конституційні акти УНР і їх творці".

16 травня — Відділ фізико-хеміко-математ. і технічних наук: доповідь д-ра П. Грицака — „До проблеми астрофізики означення температури сателіта в стадії затінення".

22 травня — Комісія для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом: доповідь д-ра Я. Білінського — „Новий совєтський уряд і старі проблеми, особливо українська".

29 травня — Природничий відділ: доповідь проф. Н. Осадчої-Янати — „Інсектисидні рослини в народній медицині на Україні".

Вечір української пісні і музики

30 травня відбувся концерт, увесь прибуток з якого був призначений на фонд ім. Дмитра Дорошенка для допомоги українським ученим. В концерті взяли участь: Антоніна Піддубна-Лисенко (оперова співачка), проф. Зоя Маркович (фортепіяно); студенти Зоя Граур (фортепіяно) і Паша Манойло (спів). В програмі були твори М. Лисенка, Я. Лопатинського, Л. Ревуцького, Я. Степового, К. Стеценка.

Експозиція малюнків українського маляра Никифора з Криниці

23 травня Музей-Архів УВАН у ЗДА влаштував експозицію малюнків криницького маляра Никифора. Експонати були позичені з колекцій Степана Пельца (30 малюнків), Вадима Лесича (12) і Ярослава Клима (1). Крім того, влаштовано виставку фотографій з колекції С. Пельца, які були вмонтовані в чотири табльо: краєвиди Лемківщини, з життя на Лемківщині, Музей в Сяноці і з життя маляра Никифора. Також було виставлено карту Лемківщини, дрібніші матеріяли і фото Л. Геца, основника Музею „Лемківщина".

23 травня відбулась також конференція, організована Музеєм-Архівом і присвячена творчості маляра Никифора. Вступне слово — Віра Вовк, доповіді: Вадим Лесич про творчість Никифора і Степан Пельц про його життя.

Надходження до Музею-Архіву УВАН у ЗДА у травні

Загальна кількість прийнятих у травні матеріялів становила: книжок — 207, періодичних видань — 327, ілюстративних матеріялів — 48, різних — 138, разом 720 одиниць. Серед надісланих матеріялів є кілька цінних дарунків: від Т. Кошиць — 11 писанок, з них 10 її власної роботи, і від К. Нижанківської 7 писанок, зібраних нею для Музею, в тому числі дві її власної роботи; від О. і П. Перхоровичів — оригінальна гравюрка Ніла Хасевича разом з листом Левка Чикаленка; від д-ра М. Галія — фотостат книжки „вілей М. С. Грушевського. Київ 1926 р." та машинопис спогадів М. Селешка „Поїздка у Вінницю"; від М. Островерхи — машинопис праці на Україні 1933 р."; від О. Ґердан-Заклинської — 16 одиниць різних матеріялів про її мистецьку діяльність в додаток до раніше переданих; від А. Романюка — фоторепродукції демографічних статистичних таблиць України за совєтським переписом 1926 р. і книжка французьких поезій Косимо Дмитрика, від Г. Мироненка — 137 рідких давніх українських видань з різних місцевостей. Крім того, Музей поповнився дарунками від таких осіб: О. Архімович (10), Л. Биковський (2), Л. Грицак (16), В. Вовк (4), М. Гец, (2), Д. Гуменна (7), С. Довгань (1), П. Дубрівний (1), В. Ємець (1), С. Дорошенко (15), Б. Загайкевич (2), Я. Клим (5), І. Коровицький (4), О. Колісниченко (2), Л. Лепкий 16), Б. Мартос (1), М. Мандрика (1), Ф. Мелешко (1), Т. Олесіюк (2), В. Павловський (9), О. Пельц (2), С. Пельц (5), Г. Попович (1), О Рішай (3), І. Світ (94), М. Сурмач (2), І. Шевченко (1). Від редакцій газет і журналів надійшло 211 одиниць, від видавництв — 9, придбано 8 книжок, одержано порядком обміну від Ню Йоркської Публічної Бібліотеки 32 книжки. У квітні й травні закаталогізовано 270 книжок, всього від 1961 року — коло 13.000. Заінвентаризовано 18 одиниць нових мистецьких надходжень.

Грошові надходження до Академії в травні 1965 року

Одержано 150 дол. від відділу УКК у Мілвокі (за ухвалою місцевої групи). По 100 дол. надіслали С. Гасвська (Йонкерс), Йосип Гірняк і Микола Чигринців (Венесуела). По 50 дол. одержано від о. Остапа Кропельницького (Бріджпорт, Конн.) з спільного свяченого і від Б. Ставницького (Н. Й.) через З. Мацик. 30 дол. надіслав М. Степанюк (Бріджвуд, Н Й.), по 25 дол. — Ю. Богун-де-Ляре (Н. Й.) та А. і І. Корецькі (Кон.). 15 дол. — І. Бакало (Н. Й.), по 10 дол. — С. Кулик, С С. Лазовський, Н. Осадча-Яната, Ю. Перхорович (всі з Ню Йорку) і О. Соловей (Ст. Пол). 5 дол. — С. Пельц (Н. Й.), 4 дол. Я. Рудик (Н. Й.).

Надходження до спеціяльних фондів Академії

У травні надійшли пожертви на такі фонди: До фонду видання „Леся Українка. Хронологія життя і творчости" надійшли пожертви за підписними листами та індивідуальні. За підписним листом ч. 10 через П. Одарченка (Вашингтон): Л. Марґоліна-Ганзен — 40 дол., по 5 дол. М. Барнай, Т. Залуцький, М. Кушніренко, Т. Сосновий, всього 60 дол.. За підписним листом ч. 14 через Надію Небелюк (Саскатун, Канада): 10 дол. — д-р М. Небелюк, по 5 дол.: С. Дершко, В. Шарко, Е. Сорока, Б. Роздільський, В. Яшан, П. Ткачук, Я. Бедзук, С. Стечишин, О. Буйняк; 8 осіб разом 12 дол., всього 68 дол. За підписним листом ч. 347 (Каліфорнія) М. Чорнокосинський 10 дол. і три особи по 1 дол., всього разом 13 доларів. Одержано 100 дол. від Української Національної Кредитової Спілки в Монтреалі, 25 дол. від 64 відділу Союзу Українок Америки (Н. Й.), 25 дол. від д-ра Р. Сочинського, по 10 дол. від Г. Костюка і В. Барки-Очерета, по 5 дол. від А. Валійського і А. Михайлової (Меточин, Н. Дж.), 3 дол. від О. Витвицької (Дітройт).

До фонду видання історичних збірників надійшло від М. Міщенка 10 дол.; до фонду вшанування пам'яті О. Осьмачки надійшло 65 дол., що їх зібрала Олександра Ендик у Едмонтоні і 5 дол. від А. Михайлової (Меточин); до фонду видання праць О. Оглоблина Я. Дереас надіслав 5 дол. До фонду допомоги українським ученим ім. Дорошенка одержано 5 дол. від С. Лазовського (Н. Й.).

Від Управи УВАН у ЗДА і Управи фундації Академії

Висловлюємо щиру подяку усім жертводавцям. Великі і малі пожертви уможливлюють працю Академі на полі вільної української науки.

Продовжуємо збирати кошти на сплату боргу за будинок Академії, на її поточну працю і на всякі спеціяльні фонди: видання праці „Леся Українка. Хронологія життя і творчости", фонди вшанування М. Ветухова і Т. Осьмачки, фонди „Аналів" і історичних збірників, фонд видання праць О. Оглоблина, фонд допомоги українським науковцям. Всі пожертви надсилати на адресу:

Ukrainian Academy
206 West 100 Street
New York, N.Y. 10025

Матура в Школі Українознавства Товариства „Рідна Школа" в Дітройті

Третя матура учнів 11-ої кляси нашої школи відбулася під кінець 1964 - 1965-го шкільного року під проводом інспектора Шкільної Ради УККА проф. Мирона Дольницького й викладачів мґр М. Боднарукової, дир. школи д-ра Б. Лончини та інж. К. Ніщеменка.

Матуральний іспит успішно склали: Марія Барнич, Ярослав Березовський, Орест Волощук, Ольга Денисенко, Андрій Горпенюк, Люба Захарків, Романа Лесів, Орися Сенюк, Юрій Тарнавський і Богдан Федорович.

Не злав матурального іспиту один випускник 11-ої кляси.

Усі випускники одержали в дарунку, фундований батьківським комітетом, твір П. Зайцева „ЖиттяТ. Шевченка" (10 прилірників).

Змагання у виголошуванні напам'ять уривків української мистецької прози

Такі змагання успішно пройшли в клясах від 4-ої до 11-ої під проводом двох комісій, до яких входили представники Т-ва Рідна Школа, батьків шкільної молоді та громадянських організацій.

Комісії працювали під проводом ген. П. Крата й о. О. Биковця. Учні виголошували уривки із творів таких письменників: Романа Завадовича, Михайла Коцюбинського, Панька Куліша, Нечуя Левицького, Василя Стефаника та Юрія Яновського.

Учні, що здобули перші місця, виступили з великим успіхом на втіху численної публіки на врочистому закінченні шкільного року в авдиторії школи Коперника при вул. Черест.

Переможцями вийшли наступні учні (відзначуємо перше й друге місце):

IV кл. — Кальба Орест, Дигдало Христина;

V кл. — Черняк Анна Броніковська Анна;

VI-А кл. — Никифоряк Христина, Кучер Ігор;

VI-Б кл. — Трешневська Марія, Огар Уляна;

VII кл. — Ляш Ольга, Кукрик Марія;

VI кл. — Легета Ада, Ткач Данило;

IX кл. — Потапенко Ліда, Бутрин Анна;

XI кл. — Миколенко Марія, Строїч Ірина.

Нагороди за пильність і за найбільшу кількість прочитаних творів української літератури

Щоб заохотити учнів до праці над собою, управа школи відмітила тих, що відзначились пильністю і що прочитали найбільшу кількість творів української літератури. Усім їм були дарованi батьками молоді книжкові нагороди: Л. Храплилвої: „Писанка" (3 прим.) „На ввесь Божий рік" (2), „Козак Невмирака" (3); П. Грицака: „Історія Галицько - Волинської Держави" (4); М. Чубатого: „Княжка Русь - Україна" (4); Б. Лепкого: „Мазепа (2); І. Франка: „Вибір із творів" (2); Л. Луцева: „Тарас Шевченко, співець української слави і волі" (8 прим.).

Конкурсові змагання показали, що Школа Українознавства, помимо опортуністичних настроїв деяких кол еміґраційної громадськости, не дає пропасти українській молоді.

На порозі нового шкільного року

Шкільний рік 1964 - 1965 закінчився клясифікацією учнів і роздачею свідоцтв. Склясифіковано 359 учнів. 46 учнів закінчили цей рік з визначним поступом. Навчання відбувалось в 11-ти клясах, з яких перша, друга, третя і шоста мали по два відділи. Директором є д-р Богдан Лончина, заст. дир. — інж. Корнель Ніщеменко. Власником школи є Т-во „Рідна Школа", якому з успіхом помагає Батьківський Комітет. Навчання проходить згідно з програмою Шкільної Ради УККА, яка постачає потрібні підручники та інспектує працю Дирекції та учителів.

Національне виховання в школі сперте на принципах соборности; завдяки цьому батьки з різних областей України та різних релігійних конфесій, до школи дітей радо посилають і їй в різний спосіб помагають.

Осінню ц. р. сповниться 15 років існування школи. Подія ця буде відзначена святковим концертом в авдиторії Вейнського університету в Дітройті та публікацією Т-вом „Рідна Школа" збірника, на зміст якого складуться статті із рідношкільною тематикою та альбом фотознімок з минулого школи.

О. С-ий

Збори Відділів УНСоюзу

СУБОТА, 21-го СЕРПНЯ 1965 р.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. Піврічні і місячні збори Т-ва Запор. Січ — 234 Відд. о год. 7:30 веч. в Укр. Нар. Домі. — І. Іваник, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Ів. Франка — 83 Відд. від год. 1:30 до 3-ої по пол. в Укр. Горож. Клюбі при 847 Н. Френклін вул. Проситься всіх членів, які залягають з вкладками прибути на збори і вирівняти залеглість. — Р. Карбівник, предс., Ст. Гавриш, секр.

НЕДІЛЯ, 22-го СЕРПНЯ 1965 р.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 342 Відд. УНС відбудуться при церкві св. Дмитрія в клясі ч. 2, о год. 1:30 по пол. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5 482. Непорозуміння . . .

Опритомнівши від здивування, молода людина зворушено приступила до стола.

„Тарзан!" — вона повторила. — Що це значить!

Опритомнівши від здивування незнайомий легко порушився з досадою,